

Advokatfirma Orwall & Co DA
Advokat Kåre Fjetland
Postboks 1233 Vika
0110 OSLO

Deres ref
KF/4444 - 7983

Vår ref
200904328-6 /SCO

Dato
28.10.2010

Dekning av saksomkostninger etter forvaltningslovens § 36. Vedtak om dekning av utgifter til arkeologisk gransking m.v. på Øvre Randem gård, gbnr 8/1 i Vestby kommune.

Vi viser til Deres brev av 27.08.10 der De fremmer krav om dekning av saksomkostninger for Deres klient Olav Breivik med kr 81.594,-. Kravet fremmes i medhold av forvaltningsloven § 36 og har bakgrunn i at Miljøverndepartementet den 09.08.10 omgjorde Riksantikvarens vedtak av 16.01.09 til gunst for Olav Breivik.

Miljøverndepartementet har etter en samlet vurdering kommet til at vilkårene i forvaltningsloven § 36 for dekning av saksomkostninger er oppfylt, og at Olav Breivik får dekket sitt saksomkostningskrav med kr 81.594,-.

Sakens bakgrunn:

Sommeren 2008 fikk Olav Breivik tillatelse av Vestby kommune til oppfylling på et jorde, for å bedre dyrkingsforholdene. Da matjordlaget ble flyttet, ble det oppdaget kokegroper som er automatisk fredete kulturminner i henhold til kulturminneloven § 4. Fylkeskommunen krevde stans i bakkeplaneringen og satte i gang arkeologiske undersøkelser av tiltaksområdet. Det ble avdekket mange forekomster av arkeologiske kulturminner. Ved siden av at Olav Breivik måtte betale for dette forarbeidet, fattet Riksantikvaren den 16.01.09 vedtak om å pålegge Olav Breivik Eiendom AS å dekke kostnadene for den påfølgende arkeologiske utgraving av jordet med kr. 1.078.000,-. Riksantikvaren vurderte tiltaket som ulovlig, og da kan tiltakshaver måtte erstatte myndighetene de utgiftene som påløper for å sikre de automatisk fredete kulturminnene, jf. kulturminneloven § 8 tredje ledd og § 10 første punktum. Riksantikvaren vedtok også begrensninger i medhold av kulturminneloven § 3 for den

senere bakkeplaneringen av jordet.

Olav Breivik v/advokat Kåre Fjetland klagde på vedtaket om kostnadsdekning i brev av 05.02.09 og i utdypende brev 21.04.09. Det ble ikke klaget på vedtaket om restriksjoner for senere bakkeplanering. Riksantikvaren tok klagen delvis til følge, slik at klagers dekning av utgravingskostnadene ble satt ned til kr 200.000,-, og oversendte klagen til Miljøverndepartementet.

Miljøverndepartementet tok klagen til følge og bestemte at staten skal dekke undersøkelses- og utgravingskostnadene fullt ut. Departementet mente at tiltaket ikke var ulovlig igangsatt etter kulturminneloven, og presiserte samtidig at dette var et mindre privat tiltak som heller ikke ville utløst krav om forundersøkelser etter lovens § 9. Departementet mente også at klager etter endt utgraving av området må kunne gjennomføre bakkeplaneringen i henhold til kommunens tillatelse, uten at dette vil innebære utilbørlig skjemming av gravfeltet som ligger bak åkeren.

Etter departementets vedtak har advokat Kåre Fjetland fremsatt krav om dekning av klientens saksomkostninger med kr 81.594,-.

Departementets vurdering:

Forvaltningsloven § 36 første ledd lyder:

”Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det”.

I denne saken har Miljøverndepartementet omgjort Riksantikvarens vedtak til gunst for Olav Breivik, både når det gjelder kravet om dekning av arkeologisk utgraving m.v. og vedtaket om bakkeplaneringen etter utgravingen.

Omgjøringen skyldes ikke ”partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll”. Slike forhold er normalt nye faktiske opplysninger i saken, jf Justisdepartementets rundskriv [G 37/95](#). I denne saken har fakta vært kjent og uomtvistet fra starten av, bortsett fra opplysningen om at tiltakshaver var Olav Breivik personlig, og ikke Breivik Eiendom AS. De feilaktige opplysningene stammet fra forvaltningen selv i sakens innledende fase.

Spørsmålet om saksomkostningene var nødvendige for å få endret vedtaket avgjøres konkret. Sakens vanskelighetsgrad – faktisk og rettslig, sammen med partens subjektive vurdering av om det var nødvendig å bruke advokat, legges til grunn for om lovens vilkår er oppfylt.

Vedtaket var rettet mot feil vedkommende. Dette var grunn til å fremkalle et behov for rettshjelp hos klager. Det at vedtaket i tillegg ble rettet mot et eiendomsselskap, kunne

gi inntrykket av at kulturminneforvaltningens reaksjon var preget av hvilke kunnskaps- og aktsomhetskrav som stilles til profesjonelle eiendomsutviklere. Også dette kunne begrunne klagers subjektive vurdering av behov for juridisk bistand.

Klager hadde i denne saken ikke grunn til å forstå at tiltaket kunne komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Da kulturminnene ble oppdaget, foreslo han som avbøtende og arbeidsbesparende tiltak å dekke til området igjen og fortsette driften som før. Han ble tidlig gjort oppmerksom på at dette ikke var en løsning som godt nok sikret kulturminnenes kildeverdi, og at de derfor måtte graves ut. For ham tok saken imidlertid en dramatisk vending da Riksantikvaren mente at han skulle betale over en million kroner for utgravingen, fordi han ulovlig hadde satt i gang bakkeplaneringen. Da ble det nødvendig for ham med juridisk hjelp for å imøtegå vedtaket.

Klagers utgifter til advokat vurderes av departementet som vesentlige i forhold til kostnadene ved det planlagte tiltaket.

På bakgrunn av ovenstående mener Miljøverndepartementet at klager i denne saken har krav på å få dekket saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36. I saken er det lagt frem omkostningsoppgave, som viser at klagers saksomkostninger fra Riksantikvarens vedtak 16.01.09 og frem til advokatens seneste brev til departementet, utgjør kr. 81.594,-. Departementet ser ingen grunn til å reise spørsmål ved omkostningenes omfang.

Konklusjon

Omkostningskravet i henhold til oppgave, stort 81.594,- blir overført til advokat Kåre Fjetlands klientkonto 8101.12.74609.

Med hilsen

Elisabeth Platou (e.f.)
avdelingsdirektør

Susanne Colding

Kopi:
Riksantikvaren